

ivn *Alchemilla*

Herfstnummer 2019

Colofon

De Alchemilla verschijnt viermaal per jaar in een oplage van 375 exemplaren.

Het IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een landelijke vrijwilligersvereniging met regionale afdelingen.

Omdat de IVN afdeling West-Friesland ervan overtuigd is dat werken aan een gezond leefmilieu belangrijk is voor ons, voor kinderen en voor u, houdt het zich bezig met allerlei natuuractiviteiten.

Het lidmaatschap kost € 27 per jaar. U ontvangt dan dit afdelingsblad en het landelijke IVN-blad Mens en Natuur.

De Alchemilla wordt gedrukt bij Editoo B.V. in Arnhem

Kopij naar redactie@ivn-westfriesland.nl

IVN afdeling West-Friesland

NME centrum: Streekbos Paviljoen

Postadres: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

Telefoon: 0228 520486

Email: info@ivn-westfriesland.nl

Website: www.ivn-westfriesland.nl

Facebook: www.facebook.com/ivnwestfriesland

Twitter: <https://twitter.com/ivnstreekbos>

Nummer KvK: Noordwest-Holland 40624859

RSIN-nummer: 809409914

ANBI: www.ivn-westfriesland.nl/ANBI

Het NME centrum is iedere zondag geopend van 13.00 - 17.00 uur

Dependence:

Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud

Bestuur

Bestuur: Voorzitter: Geert Veldhuis

T: 06 52618372

E: voorzitter@ivn-westfriesland.nl

Vice-voorzitter: Pieter Hermans

T: 0228 317569

E: vice-voorzitter@ivn-westfriesland.nl

Secretaris: Linda Smit

T: 06 24430197

E: secretaris@ivn-westfriesland.nl

Penningmeester/Ledenadministratie: Colette de Klerk

T: 06 36014593

E: penningmeester@ivn-westfriesland.nl

Rekeningnummer:

IBAN/Rekeningnummer: NL13 RABO 0167 7601 57

t.n.v. IVN afd. West-Friesland

Leden van Bestuur:

Astrid Bijster

T: 0229 275673

E: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Ruud Dijkstra

T: 06 12509953

E: r.dijkstra@ivn-westfriesland.nl

Redactie Alchemilla:

Hans Verhoeven, T: 0228 515137

E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Michelle prins, T: 06 22049814

E: m.prins@ivn-westfriesland.nl

Lisbeth van Lintel, T: 0228 517005

E: l.vanlintel@ivn-westfriesland.nl

Foto's

Foto voorkant: Goudvliesbundelzwam (Pholiota adiposa)

Fotograaf: Wil Stelling

Foto achterkant: Herfstbladeren van de Esdoorn

Fotograaf: Wil Stelling

Sponsors

ABZ Seeds, pagina 10

WFO Notarissen, pagina 15

Contactpersonen

IVN afdeling West-Friesland organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neemt u dan contact op met onderstaande contactpersonen

Werkgroep Duurzaamheid: Geert Veldhuis (zie Bestuur)

PR / Persberichten: Toos Brink

T: 0228 512316, E: t.brink@ivn-westfriesland.nl

Publieksactiviteiten: Linda Smit (zie Bestuur)

Arrangementen: Linda Smit (zie Bestuur)

Scholenwerk: Elly Hoogendoorn

T: 06 19926292, E: e.hoogendoorn@ivn-westfriesland.nl

Website: Rob den Hartog

T: 0228 517593, E: r.den.hartog@ivn-westfriesland.nl

Exposities: Beppie van der Wegen

T: 0228 322338, E: b.vd.wegen@ivn-westfriesland.nl

Vaarexcursies: Han Oranje

T: 0228 523266, E: h.oranje@ivn-westfriesland.nl

Vertrouwenspersonen: Eleonora de Boer en Tjalling James

T: 06 54254117, E: e.de.boer@ivn-westfriesland.nl

T: 06 22789275, E: t.h.james@ivn-westfriesland.nl

Weidevogelwerkgroep: Geert Pietersen

T: 0228 523565, E: g.pietersen@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Knotten : Rob Rijswijk

T: 0228 561642, E: r.rijswijk@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Ecoproject: Louis van Wegen

T: 0228 316825, E: l.van.wegen@ivn-westfriesland.nl

IJsvogelwerkgroep: Douwe Greydanus

T: 0228 720119, E: d.greydanus@ivn-westfriesland.nl

Inventarisatie Streekbos: Hans Verhoeven

T: 0228 515137, E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Egboetje: Ruud Dijkstra (zie Leden van Bestuur)

Cursussen: Astrid Bijster (zie Leden van Bestuur)

Paddenstoelenstudiegroep PWF: Wil Stelling

T: 0228 315307, E: w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Natuurkoffer: Marianne Ouwerkerk

T: 0228 582303, E: m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Vleermuizenwerkgroep : Huub Veldhuijzen

T: 06 15632897, E: h.veldhuijzen@ivn-westfriesland.nl

Voorwoord

Geert Veldhuis

De bodem. De mens leeft ergens tussen hemel en aarde. Je zou ook kunnen zeggen tussen de zon en de bodem, van welke beiden de mens voor zijn bestaan geheel afhankelijk is: de zon levert de energie die nodig is om de aarde en haar bodem vruchtbaar te maken. Zonder licht is er voor de mens geen leven mogelijk, maar zonder bodem/aarde, waar voedsel en zuurstof gemaakt worden, ook niet. Hoe belangrijk zonlicht is, is duidelijk. Daarom wil ik nu graag stilstaan bij het belang van de bodem voor ons bestaan.

De herfst is al weer ingetreden. De bladeren verliezen weer hun bladgroen. Hoewel ze dan heel mooi kunnen kleuren, is dit toch de opmaat voor hun dood: het chlorofyl in de bladgroenkorrels kan niet meer dienen als procesversneller van de fotosynthese, waaruit het blad zijn voeding en energie moet krijgen. Het blad verdort en valt af. Maar waar valt het? Juist, op de grond, op de bodem. En juist daar krijgen de bladeren een nieuw leven. Wormen trekken ze in de grond, waar ze voedsel zijn voor de wormen zelf, maar ook voor allerlei andere bodemdieren als kevers, pissebedden, duizend- en miljoenpoten, springstaarten, maar ook schimmels, aaltjes en eencelligen. De bladeren worden verteerd en afgebroken tot hun grondstoffen.

Alle grondstoffen worden vaak via uitwerpselen weer teruggegeven aan de planten, struiken en bomen als voedsel. En op deze manier hergebruikt. Opnieuw kunnen bladeren weer beginnen te groeien. De kringloop is rond!

Zelf vind ik dit een troostrijke gedachte, dat in de natuur, waartoe we ook zelf behoren, eigenlijk alles weer terugkeert tot zijn oorspronkelijk gedaante, tot zijn elementaire deeltjes, waaruit weer nieuw leven of een nieuwe toekomst kan worden opgebouwd. Precies op het verschijnen van dit blad willen we aan bovengenoemd belang van bodem en kringloop aandacht besteden binnen onze afdeling.

Op zondag 29 september om 14.00 was er een lezing van professor Matty Berg in het SP over bodemdieren en hun onmisbare functie in de kringloop.

Op zaterdag 5 oktober om 14.00 gaat Astrid Bijster met kinderen naar het Ecoproject om daar op ontdekkings- tocht te gaan o.a. naar bodemdieren in het kader van het Weekend van de Wetenschap.

Tevens is er een werkgroep Voedselbos gestart met veel aandacht voor de bodem, de samenstelling er van en de beplanting die bij de bodem past. Hiervoor is in samenwerking met Recreatieschap Westfriesland een perceel van het Streekbos aangewezen.

Tot slot een poëtische afsluiting van de dichter Emanuel Geibel:

Ieder licht verkleuren zie'k nauwlettend aan,
Ieder groeien, sterven, bloeien en vergaan.
Elke plant die uitbot, zich met geuren vult,
houdt 's werelds geheimen in haar kelk verhuld.

Mede-ontwerpers gezocht voor Voedselbos grenzend aan Streekbos!

Astrid Bijster

Wie vindt het leuk om mee te werken aan het ontwerp- proces van een Voedselbos grenzend aan het Streekbos?

Voedselbossen zijn erg populair, ook in Noord-Holland. Het is een buitenkans dat we toestemming gekregen hebben van het Recreatieschap. We moeten daarvoor wel een ontwerp maken en voorleggen aan het Recreatieschap. Zij staan open voor de aanleg van het Voedselbos, mits uiteraard het ontwerp wordt goedgekeurd.

Het idee is om gezamenlijk aan het ontwerp te gaan werken. Daarvoor zullen we een aantal avonden met elkaar aan de slag gaan. Onderdelen van de avonden zullen zijn: wat is een Voedselbos, hoe ontwerp je een Voedselbos, kennis van groeilagen, bodem, eetbare planten en bomen. We zullen deze kennis met elkaar uitwisselen en voor sommige onderdelen zullen we docenten van buiten benaderen.

Op dit ogenblik zijn we bezig met de opzet, maar we willen dit najaar al beginnen. Dus meld je aan als je interesse hebt! Dan kun je of meedenken aan de opzet van onze ontwerp- cursus/sessies of aangeven dat je aanwezig wil zijn tijdens de ontwerpavonden. Dan houden we je op de hoogte van wanneer we aan het werk gaan en wat het eventueel gaat kosten.

Onderdeel van het geheel is ook dat we Voedselbossen willen bezoeken. We willen een IVN-vriendelijke prijs aanhouden als we er een echte cursus van maken.

Wat is een Voedselbos?

Een voedselbos is een door mensen gecreëerde planten- gemeenschap (planten, bomen en struiken) met een extreem hoog aantal eetbare soorten. De biodiversiteit, (eco- logische) veerkracht en productiviteit (van biomassa) van een voedselbos zijn hoog. Een voedselbos is volledig zelfvoorzienend en klimaatbestendig (bron: Groenkennis- net).

Voor meer informatie en aanmelden voor het ontwerp- proces kun je terecht bij Astrid Bijster:
a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Activiteiten IVN en KNNV

IVN en KNNV hebben afgesproken dat leden van beide verenigingen gratis gebruik mogen maken van elkaars activiteiten (tenzij anders vermeld). De activiteiten van het IVN vindt u in de Alchemilla en op de website **[www. ivn-westfriesland.nl](http://www.ivn-westfriesland.nl)** onder **Activiteiten** en die van de KNNV op de website **www.knnv.nl/hoorn** onder **Activiteiten**.

IVN-dakterras

Hans Verhoeven

Het is vandaag 13 augustus en zojuist is het IVN-dakterras helemaal onkruidvrij gemaakt. In 4 sessies is dat gebeurd. Na de oproep in de vorige Alchemilla door Marianne Ouwerkerk hebben zich 2 mensen bij haar gemeld die aan dit "project" wilden meewerken. Zo zie je maar dat door een kleine oproep een waardevol werk tot stand kan komen.

Dank aan Elly Hoogendoorn, Willem Kaagman en Marianne Ouwerkerk.

Vòòr de schoonmaakactie
Foto: Hans Verhoeven

Na de schoonmaakactie
Foto: Hans Verhoeven

Inleveren copy

Redactie

De deadline voor het inleveren van het volgende nummer van de Alchemilla is **1 december 2019**.

Raadsel 2019-4

Hans Verhoeven

Het was 24 augustus weer een mooie fietsdag. Echt zomer. Dus lekker door het Grootslag toeren.

Op het Weelenpad, ter hoogte van Lutjebroek, waar in elk deel van het jaar wel iets te beleven valt, zag ik weer iets bijzonders. Ik heb het prachtig kunnen fotograferen en de vraag is natuurlijk: "wat heb ik hier gefotografeerd?" (dit detail is sterk uitgevergroot, dus niet zo scherp afgebeeld). Ik kan verklappen dat het een bijzondere waarneming is voor polder het Grootslag. In het januarinummet komt de uitslag.

Wat is dit?

Foto: Hans Verhoeven

Gratis laserprinter

Pieter Hermans

De huidige IVN-printer in ons kantoor in het Streekbos Paviljoen is vervangen door een nieuwe. Deze nieuwe HP hebben we op de Westfrieze Beursvloer verkregen via de firma Beerepoot Automatisering. De tegenprestatie was een vaartochtje met hun personeel.

De oude printer is een Brother MFC-9450CDN met ook een kopieer-, fax- en scanfunctie. We hebben besloten om deze incl. een set toner weg te geven aan een belangstellend IVN-lid. Als u belangstelling heeft voor deze printer kunt u een e-mail naar mij sturen:

vice-voorzitter@ivn-westfriesland.nl

Indien er meer belangstellenden zijn zal er geloot worden.

Activiteitenoverzicht IVN West-Friesland oktober t/m december 2019

IVN is iedere zondag geopend van 13.00 - 17.00 uur,
door de week op wisselende tijden of na afspraak.

Zaterdag 5 oktober

Weekend van de Wetenschap

Gezinsactiviteit :De kringloop van een bos

Op een speelse manier een Streekboswandeling maken met thema "Hoe gaan we om met natuur, milieu en duurzaamheid". Voor alle leeftijden met een groene blik op de toekomst. Start: 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Zaterdag 12 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos

Verzamelen: 9.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren o.a. in het Ecoproject. Informatie: Hans Verhoeven, 06-189 039 22.

Zondag 13 oktober

Volwassenenactiviteit: Herfst in het Zanddepot

Voor deze zondagse herfstwandeling is het Zanddepot geopend. Het natuurgebied heeft een bijzondere historie, flora en fauna. Verzamelen bij poort SSB, Dijkgraaf Grootweg/Grootslagweg, Andijk om 14.00 uur bij de IVN-vlag.

Zondag 20 oktober

Gezinsactiviteit: Herfstwandeling door het Ecoproject

Start: 14.00 uur in het Streekbos Paviljoen. Samen met Louis van Wegen de bijzonderheden van dit voormalige eiland ontdekken en bewonderen. Het ecologisch beheer levert bijzondere vegetatie, insecten en zwammen op.

Donderdag 24 oktober

Kinderactiviteit: Poppentheater Blauw Blauw

Om 14.00 uur en om 15.00 uur presenteert Mychel Cornelissen de voorstelling "Kleine muis zoekt een huis" voor peuters en kleuters in de Terpzaal Streekbos Paviljoen. Kosten € 2,50 p.p. Opgave van keuze tijd voorstelling via blauwblauwpoppentheater@gmail.com

Zaterdag 26 oktober

Gezinsactiviteit: Nacht van de nacht Streekbos

Wie in een donker bos loopt beleeft alles anders. Je gaat meer ruiken, voelen, horen en anders beleven. Opdrachtjes doen en luisteren naar een mooi verhaal. Doe warme kleding en laarzen aan en neem een zaklantaarn mee. Start: 19.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Zaterdag 26 oktober

Gezinsactiviteit: Nacht van de nacht Egboetswater

Spannende tocht met bij helder weer sterrenlucht. Doe laarzen en warme kleding aan en neem een zaklantaarn mee. Start: 18.00 uur bij het Egboetje in Oostwoud, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, via N240 afslag Hauwert.

Zondag 27 oktober

Gezinsactiviteit: Zwammen in het herfstbos

Het Streekbos is befaamd om zijn soortenrijkdom. Een

zoektocht voor alle leeftijden o.l.v. ervaren gidsen naar wonderlijke paddenstoelen in het herfstige Streekbos. Start wandeling: 14.00 uur bij IVN in Streekbos Paviljoen. Laarzen aanbevolen. Deelname aan onze activiteiten is kosteloos, tenzij anders vermeld. Een vrijwillige bijdrage is welkom!

Zaterdag 2 november

Volwassenenactiviteit: Natuurwerkdag Ecoproject

Start klusdag om 9.00 uur met koffie en soep bij IVN in Paviljoen. Helpers zijn welkom. Gereedschap is aanwezig. Opgave w.kaagman@ivn-westfriesland.nl of na 19.00 uur 0228-516 367.

Zondag 3 november

Volwassenenactiviteit: De kust van Noord-Holland

Unieke filmvoorstelling over de vorming van het duingebied, kasteel Egmond, de Engelse invasie, de drinkwatervoorziening en nog veel meer. Aanvang: 14.00 uur bij IVN in de bovenzaal van het Streekbos Paviljoen. Kosten € 4,- p.p. Tijdsduur: 70 min. Aanmelden uiterlijk 30 oktober via f.bus@ivn-westfriesland.nl

Zaterdag 9 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos

Verzamelen: 9.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren o.a. in het Ecoproject. Informatie: Hans Verhoeven 06-1890 39 22.

Zondag 10 november

Gezinsactiviteit: Slangen op bezoek

Vanaf 14.00 uur zijn er rattenslangen te bewonderen bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Wat is hun leefwijze en hoe verzorg je deze koudbloedige dieren? Alles komt aan bod of kan worden gevraagd.

Zaterdag 16 november

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio

Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie: Rob Rijswijk, 0228 561 642.

Woensdag 20 november

Volwassenenactiviteit: De kust van Noord-Holland

Unieke filmvoorstelling over de vorming van het duingebied, kasteel Egmond, de Engelse invasie, de drinkwatervoorziening en nog veel meer. Aanvang: 20.00 uur bij IVN in de bovenzaal van het Streekbos Paviljoen. Kosten € 4,- p.p. Tijdsduur: 70 min. Aanmelden uiterlijk 17 november via j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Zaterdag 23 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Help mee om de flora en fauna te determineren. Locatie open om 9.00 uur, start 9.30 uur bij het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, via N240 afslag Hauwert. Informatie: Ruud Dijkstra, 06-125 099 53.

Zondag 24 november

2e hands Boekenmarkt

Van 12.00 - 16.00 uur koopjes halen bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Boeken over? Afgeven kan bij IVN-balie maar

met voorkeur afgeven op zaterdag 23 november van 13.00 - 16.00 uur. Of bel Jans Wiersum: 06-187 244 02 om uw boeken op te laten halen.

Zaterdag 30 november

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio
Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie: Rob Rijswijk, 0228-561 642.

Zondag 8 december

Kinderactiviteit: Natuurkerstversiering
Samen het Streekbos in met IVN-gidsen om bladeren, veertjes en bosvruchten etc. te verzamelen. Met de gevonden spullen mag je een kerststuk gaan maken. (Groot)ouders worden gevraagd te helpen. Aanvang: 14.00 uur in het Streekbos Paviljoen.

Zaterdag 14 december

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos
Verzamelen 9.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren o.a. in het Ecoproject. Informatie: Hans Verhoeven, 06-189 039 22.

Zaterdag 14 december

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio
Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie: Rob Rijswijk, 0228-561 642.

Zondag 15 december

Volwassenenactiviteit: Rundveemuseum Levend erfgoed
Meindert Nieuweboer vertelt over het Rundveemuseum in Aartswoud en de Oud-Hollandse koeienrassen aldaar. Hoe zag de melkveehouderij en het plattelandleven er vroeger uit? Aanvang: 14.00 uur in de Terpzaal van het Streekbos Paviljoen. Een vrijwillige bijdrage is welkom.

Zondag 22 december

Gezinsactiviteit: Natuurwandeling
Vergeet de kerststress en ga ontspannen in de natuur. Maak o.l.v. een IVN-gids een "stevige" wandeling door het Streekbos in wintertooi. Daar fris je van op! En je doet onderweg natuurkennis op. Bijdrage € 2,- p.p. Aanvang 14.00 uur in het Streekbos Paviljoen

Tijdens de feestdagen is IVN West-Friesland in het Streekbos Paviljoen gesloten.

Gans

Limerick van Rikkert Zuiderveld

De ganzen maken op hun vlucht
een strakke V-vorm in de lucht,
hoewel bij tijden onverhoopt
de vlucht wanordelijk verloopt
dan oogt het rommelig en hectisch:
is de voorste gans dislectisch.

Een nadere kennismaking met Marianne Ouwerkerk

Linda Smit

In de ALV wordt jaarlijks de Snoeshaan toegekend. Dit beeldje (een wisseltrofee, gemaakt en geschonken door de echtgenote van oud voorzitter Tjalling James) is een blijk van waardering voor een IVN-lid die heel actief in de vereniging is. Het bestuur vindt het ook leuk om jaarlijks naast dat ene lid ook andere leden even voor het voetlicht te brengen. Daarom komt er een vaste rubriek in de Alchemilla waarin 8 vragen gesteld en beantwoord worden.

De primeur is voor Marianne Ouwerkerk. Haar naam komt u regelmatig tegen als vaste columnist in de Alchemilla. Daarom tijd voor een nadere kennismaking. (Met dank aan Dave Boots voor het idee en het bedenken van de vragen)

Wat is je naam, (voormalig) beroep en hobby's?

Hoi, ik ben Marianne Ouwerkerk. Mijn beroep was secretaresse, maar sinds ik in West-Friesland woon heb ik regelmatig met veel plezier in kassen gewerkt.

Hobby's? Te veel, maar handwerken (vooral borduurwerk) en fotograferen staan toch wel bovenaan.

Wat is je "band" met het IVN?

Nadat ik de natuurgidsencursus 1991/92 afgesloten had werd ik ingedeeld bij het scholenwerk als gids. Dat is me prima bevallen en heb ik ook zo'n 20 jaar met veel plezier gedaan. Nu ga ik met de werkgroep Natuurkoffer mensen met een vorm van dementie bezoeken om hen de natuur laten beleven. Verder houd ik de bibliotheek bij en verzorg ik de levende have in het Paviljoen.

Welke mooie natuurherinnering kun je met ons delen? (Hoeft niet persé in West-Friesland te zijn?)

Ik herinner mij als de dag van gisteren (ca. 35 jaar geleden) dat ik tijdens een nachtelijke dropping op de Veluwe op mijn hurken zat te kijken naar een Wild zwijn die met een sliert pyjamagastjes achter zich aan op een paar meter afstand voor mij langs liep.

Wat is je favoriete dier of -plant?

Ik heb wel iets met insecten. Vooral met de oorworm. De moeder verzorgt de jongen. Ze eet in die tijd niet (geen tijd voor) en als ze van uitputting sterft wordt ze opgegeten door de jongen. Wat een moederliefde. Verder is het een complex beestje. Hoewel je het nooit ziet kunnen ze wel degelijk vliegen. De vleugels zitten als origamikunst opgevouwen onder het schild.

Welk mooi stukje natuur in West-Friesland kun je de lezer aanraden eens te bezoeken?

De Poldertuin in Anna Paulowna, ook wel Klein Keukenhof genoemd. Daar kun je elk voorjaar genieten van prachtig bloeiende bloembollen. En het is nog gratis ook! De tuin wordt verzorgd enkel door vrijwilligers.

Column

De laatste Buxusmot

Marianne Ouwerkerk

Biodiversiteit is het woord van het jaar. Overal kom je het tegen. Je zou zeggen dat hoe meer planten, dieren en dus insecten er zijn hoe beter. Maar nee. Opeens is daar die Buxusmot. Tik het woord in op Google en je krijgt tig pagina's te zien met "verantwoorde" bestrijdingsmiddelen. Ik moet daar niets van hebben en zet ook de hogedrukspuit niet op de Buxus. Ten eerste vind ik het een mooie vlinder. Ten tweede krijgen we langzaam een ander klimaat en moeten wij ons daar aan aanpassen. Dan maar geen Buxus.

Ik wil jullie niet onthouden wat er in onze tuin plaats vond. Ik heb een minibuxushaagje. Dat ziet er aan de buitenkant best nog redelijk uit. En binnenin zitten huisjesslakken die de dode blaadjes opruimen. Nou moet ik zeggen dat onze tuin niet voor een straatprijs voor de mooiste tuin in aanmerking zal komen. Maar wat de biodiversiteit betreft maakt ie een goeie kans.

Rond het middaguur verzamelden zich Kool- en Pimpelmessen, Hegge- en Huismussen en zelfs een Winterkoning bij het haagje. Ook in de Hazelaar zaten ze op de uitkijk. Het bleek dat de motten aan het ontpoppen waren. Eén voor één fladderden ze uit de Buxus en meteen werden ze uit de lucht geplukt. Zelfs de kikkers lustten ze rauw. Prachtig om te zien hoe ze met een sprong over het water die vlinders naar beneden weten te halen.

Na een half uurtje werd het rustiger. Af en toe kwam er nog een verlate vlinder, maar ook die wist niet te ontsnappen. Wat een show. Ik heb ervan genoten. Wel sneu voor die Buxusmotten dat hen zo'n kort leven beschoren is. Op dit moment is er geen Buxusmot meer te zien in de tuin, maar er zal er vast nog wel ééntje de aanslag overleefd hebben. Volgend jaar dus weer een voorstelling.

Inmiddels zitten er nu al nieuwe blaadjes aan de haag. Zo zie je maar weer: de natuur lost alle problemen vanzelf op. In ieder geval in onze tuin.

De laatste Buxusmot wordt door een Winterkoning gegrepen

Foto: Marianne Ouwerkerk

Marianne Ouwerkerk

Welk mooi stukje natuur elders in Nederland of op de wereld kun je de lezer aanraden?

Ik kan iedereen aanraden om naar Polen te gaan en Bialowieza, het enige oerbos dat Europa nog bezit, te bezoeken. Dit bos is erkend door UNESCO als 'World Biosphere Reserve' (MaB) en is tevens vermeld op de lijst van Wereld Cultuur Erfgoed. Desalniettemin vindt de regering van Polen dat er gekapt moet worden om de Letterzetter uit te roeien.

Stel dat je €500.000,- vrij mag besteden aan een "groen project" voor het IVN, wat zou het worden?

Dat is wel een heel groot bedrag. Ik zou elke afdeling 25 eenvoudige fotocameraatjes laten aanschaffen en dan een excursie natuurfotografie geven aan (school) kinderen. Ze leren op die manier anders kijken naar de natuur.

Welke wijze "groene les" of "groene raad" zou je de lezer willen meegeven?

Wijze raad: Als er ergens 'te' voor staat is dat niet goed, heb ik altijd geleerd. Ik vind dat van toepassing op het ingrijpen in de natuur. Er wordt te veel ingegrepen en daardoor verdwijnt de biodiversiteit. Als je de natuur haar gang laat gaan lost het probleem zich meestal vanzelf op. In elk geval voor een groot deel.

Westfriese spinnen

Herst, vallende bladeren, kortere dagen en spinnen, veel spinnen. Wil Stelling fotografeerde de mooie Wespspin. Hans Verhoeven zette de overige spinnen op deze middenpagina op de foto.

Brugspin ♀

Herfstspin ♀

Gewone komkommerspin

Grote steotoda

Trechterspin web

Wespispin

Kruisspin ♀

Tuinwolfspin

Gewone strekspin

Schaduwstrekspin

Oplossing raadsel 2019-3

Henry Bruggink

Het gaat hier om een type abnormale groei, dat cristaat- of kamvorming of fasciatie wordt genoemd. Hieronder heb ik het één en ander beschreven, voornamelijk gebaseerd op de Engelse Wikipedia pagina over "Fasciation".

Planten hebben in het algemeen één hoofdgroei punt. Dit is een centrale groep ongedifferentieerde cellen, waaruit zich verschillende plantenonderdelen kunnen ontwikkelen, zoals stengel, bladeren en bloemen. Als het hoofdgroei punt wordt weggehaald ("toppen"), nemen andere groei punten in de bladoksels het over en worden er zij scheuten gevormd. Bij cristaten is het hoofdgroei punt verbreed, dwars op de groei richting, wat resulteert in een afgeplat, kamvormig of sterk misvormd weefsel. Het kan voorkomen in allerlei plantendelen, zoals wortel, stengel, bloem en vrucht.

Onder en boven zit de cristaat wat lager, in de stengel van de bloeiwijze, met als resultaat een hele rij vrijstaande bloemhoofdjes. In het midden zit het hoger, in de bloeiwijze, waardoor een lint met elkaar vergroeide bloemhoofdjes is ontstaan. Mogelijke oorzaken zijn genetische (mutaties), hormonale onbalans, bacteriën, schimmels en virussen. Maar ook insecten, mijten, chemicaliën en koude of vorst worden genoemd.

Het is een vrij zeldzaam verschijnsel, maar is toch bij zo'n 100 plantensoorten waargenomen. Bij diverse soorten, zoals verschillende cactussen en Celosia, worden cristaatvormen geteeld voor hun sierwaarde.

Beide foto's zijn van Hans Verhoeven

Een bericht van Jan Flink

Van de redactie

In eerdere edities van de Alchemilla heeft Jan Flink met regelmaat kopij ingeleverd over wat hij ziet en beleefd in de natuur, maar zoals bij velen bekend heeft Jan begin dit jaar in het ziekenhuis gelegen. De redactie informeerde onlangs bij Jan hoe het nu met hem gaat. Na 14 dagen ziekenhuis en 6 weken revalidatiecentrum is Jan sinds 18 juli weer thuis. Gelukkig is Jan weer mobiel en gaat het fietsen ook goed. Wel is hij nog volop aan het revalideren met name op gebied van logopedie. Zijn geheugen en denkvermogen doen het nog prima, zo verzekert hij ons.

We kijken er naar uit om in de toekomst weer stukjes van hem te kunnen plaatsen. Voor nu wensen we Jan succes met de revalidatie. Hij en zijn vrouw laten nog weten dat ze met de kaartjes en post voor Jan inmiddels de kamer kunnen behangen. Zoveel aandacht is en beterschapswensen zijn er tot nu toe ontvangen: dit is heel hartverwarmend voor hun beiden.

U moet de hartelijke groeten van Jan hebben!

ABZ SEEDS
GOURMET STRAWBERRIES

*Internationaal specialist
in aardbei F1 hybriden*

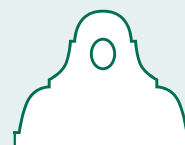
ABZ Seeds is een Hollands veredelingsbedrijf welke zich volledig toelegt op de ontwikkeling van F1-hybride aardbeirassen, vermeerderd door zaad.

Met onze aardbeiplant Delizz® kan iedereen op een eenvoudige manier thuis aardbeien kweken.

Vanuit ons mooie pand Holland Strawberry House aan de Vleetweg in Andijk werken wij met een enthousiast team aan de verdere ontwikkeling van F1-hybride aardbeirassen, omdat wij iets willen betekenen voor liefhebbers van aardbeien over de gehele wereld.

Vleetweg 12 | 1619 PR Andijk | Holland
T.: +31 228 515280 | info@abz-strawberry.nl
www.abz-strawberry.com

HOLLAND STRAWBERRY HOUSE

Vacature redactielid

Helaas moet een redactielid door intensieve privé-werkzaamheden afscheid nemen. Zij heeft jarenlang de opmaak verzorgd van ons mooie blad: de Alchemilla.

Per 1 januari 2020 zijn wij op zoek naar iemand die deze opmaaktaak over wil nemen. Het blad verschijnt 4 x per jaar en de werkzaamheden bestaan uit het opmaken van de nieuwe Alchemilla. Dat kan thuis gedaan worden met een opmaakprogramma. Nu gebruiken we nog een opmaakprogramma wat geleverd wordt door de drukker EDITOO. Het is mogelijk dat we overstappen naar een andere drukker en opmaakprogramma.

De opmaaktijd zal ongeveer 4 keer per jaar 4 uur zijn. Vóór de opmaak vergadert de redactie over de aangeleverde artikelen en bladvulling. Dat doen we 's avonds in het Streekbos Paviljoen, in de regel een maand voor het verschijnen van de nieuwe editie. De meeste artikelen zijn dan binnen en gaan onder de hamer.

De verschijningsdata zijn 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober. De teksten van de artikelen zijn vaak al geredigeerd, maar het is goed als de nieuwe medewerker alsnog zijn of haar ogen over de tekst wil laten gaan. Daarnaast worden er foto's geleverd die bij de artikelen moeten worden geplaatst.

Heeft u geen ervaring met opmaak? Dat is geen pro-

bleem. Desgewenst krijgt u een cursus om u het opmaken eigen te maken. Interesse in deze functie? Neem contact op met Hans Verhoeven, j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

OPROEP

Secretaris Linda Smit

Het bestuur wil de IVN leden informeren over actuele zaken. Daarom zal er naast het kwartaalblad Alchemilla ongeveer 3x per jaar een nieuwsbrief verschijnen. Momenteel hebben we ongeveer 310 leden en in ons bestand hebben we slechts van de helft van de leden een (actueel) email adres. Als u op de hoogte wilt blijven van de actuele zaken stuur dan een mailtje naar secretaris@ivn-westfriesland.nl en neem ik u op in de mailinglist.

Rectificatie: in het vorige nummer is een foto van imker Henk Stam geplaatst. Hieronder staat vermeld dat de foto afkomstig is van Linda Smit. Het is echter een foto die aangeleverd is door Henk Stam zelf.

Voor uw agenda:

Zondag 12 januari 2020: wandeling in het Streekbos en aansluitend de Nieuwjaarsreceptie. Aanvang wandeling: 13.30 uur. Aanvang nieuwjaarsreceptie: 15.00 uur.

Maandag 9 maart 2020: Algemene Ledenvergadering in het Streekbos Paviljoen. Aanvang 19.30 uur.

Een gedicht voor u gevonden door Beppie v.d. Wegen

Kringloop

Betoverd door kleurend blad
sta ik stil tussen de bomen
kijk hoog tegen ze op
feest van goud en brons

Ze voelen de herfst in hun lijf
doen mee aan het spel
van weer en wind
tapijten van dwarrelbladeren

Stilte streelt mijn oor
en met mijn hoofd vol dromen
beleef ik opnieuw
de kringloop der seizoenen

Geschreven door Tiny v. d. Meer
beeld Artur Rutkowski op Unsplash

Gefaseerd maaien in het Ecoproject

Louis van Wegen

Elke zomer worden met persberichten en vermelding op de website van het IVN mensen uitgenodigd om te hooien in het Ecoproject. Elk jaar zijn er ook weer mensen teleurgesteld dat er gemaaid moet worden. Wanneer bijna overal in het Streekbos de bloemen al lang verdwenen zijn kun je in het Ecoproject nog Kleine kaardenbollen en Koninginnekruid zien bloeien. We streven naar een zo lang mogelijke periode met continue bloei om BIJ te dragen aan de biodiversiteit.

Helaas ontkomt de Werkgroep Ecoproject er niet aan om te maaien. Als dat een jaar niet gedaan wordt, dan groeien bijvoorbeeld de zaailingen van Zwarte elzen en Rode kornoeljes onmiddellijk uit en dat gaat ten koste van de kruidachtige vegetatie.

Jaarlijks pas maaien in oktober en niet eerder levert hetzelfde probleem op. Door gefaseerd te maaien lukt het ons om een langere tijd bloeiende planten te hebben. Deze vorm van ecologisch maaibeheer heeft ook nog als voordeel dat insecten die hun schuilgelegenheid kwijt raken waar gemaaid wordt dichtbij terecht kunnen op plekken waar niet gemaaid wordt. Tijdens de excursie van 20 oktober wordt dit ter plaatse uitgelegd. Dan is ook te zien op welke plekken gemaaid is in het voorjaar, welke delen in de zomer gemaaid zijn en waar nog niet gemaaid is, omdat dat zo lang mogelijk uitgesteld wordt. Voor het IVN heeft gefaseerd maaien het voordeel dat dit deel van het Streekbos meestal aantrekkelijker voor excursies is dan de directe omgeving. De vlinderexcursie op 25 augustus kon hierdoor rekenen op de aanwezigheid van bloeiende planten.

In het streven naar continue aanwezigheid van zo veel mogelijk verschillende bloeiende planten over een zo lang mogelijke periode wordt gesproken over een zogenaamde bloesemboog. Deze boog ontstaat door in een cirkel te tekenen en de maanden van het jaar weer te geven met de maanden december en januari onderaan. Vervolgens worden de perioden van de bloeiende plantensoorten ingekleurd. Zo ontstaat een boog met weinig bloei onder in de cirkel en veel meer boven in de cirkel. In het Ecoproject hebben we Gele kornoelje aangeplant die al aan het einde van de winter bloeit en Vuilboom die tot in oktober bloesem draagt. Beide soorten zijn speciaal geplant om de begin- en eindperiode van de bloesemboog te verbreden. De aanplant van deze struiken is een aanvulling op het gefaseerde maaien in het streven naar meer biodiversiteit.

In het Ecoproject wordt gemaaid en gehooid, er wordt nooit geklepeld zoals gebruikelijk is. "Klepelen helpt onze vegetatie naar de knoppen" schrijft de Vlinderstichting op internet. Het maaisel van het Ecoproject wordt niet afgevoerd met tractoren voor compostering elders. De vrijwilligers maken er broeihopen van. Met het gefaseerd ophogen van de bestaande broeihopen lukt het om ze niet al te groot te laten worden per maaibeurt.

Eén van de vrijwilligers die deze zomer meewerkte vertelde dat zij een Steenuil gespot heeft op een tak van een boom direct naast de grootste broeihoop. Dit was een aanwijzing dat deze Steenuil voedsel vindt waar het hooi ligt te vertieren. Deze broeihopen zijn een bron van voedsel voor veel insecten. Het nieuws van de Steenuil was voor ons, hooiende vrijwilligers, een hele leuke opsteker!

Links voor op de foto vegetatie met o.a. Smeerwortel die gemaaid is in juni, rechts op de foto gemaaid in augustus en op de achtergrond Koninginnekruid, Kropaar en Grote kaardenbol die pas later gemaaid zullen worden.

Winterlezingen

Hans Verhoeven

Zoals we gewend zijn in de wintermaanden is het leuk om weer een paar presentaties te geven in de Terpzaal in het Streekbos Paviljoen. Heeft u interesse voor één van deze avonden, meldt u zich dan aan via j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl. Aanmelden is verplicht i.v.m. het maximale aantal van 50 personen in de Terpzaal op voorschrift van de brandweer.

Noteer maar vast in uw agenda:

22 januari 2020: Klaas Dijkstra vertelt met een Powerpoint over de Nationale parken langs de Coloradorivier.

19 februari 2020: Hans Verhoeven laat een Powerpoint zien met leuke natuur die hij vorig jaar tegen kwam in allerlei gebieden in Nederland.

11 maart 2020: Tjalling James organiseert weer een filmavond, dit keer over zijn vakantiereis door IJsland.

Boerenzwaluwen verhuizen?

Douwe Greydanus

Via IVN Regio Noord-West en onze voorzitter kwam een mail bij mij binnen met een verzoek om contact op te nemen met Lodge 61 Buitenplaats Medemblik. Dat is een camping welke vroeger onder de naam Arado te boek stond aan de Brakeweg 61. Deze wordt nu beheerd door Inge Kuyt en Ard Karsten. Deze twee hebben grootse plannen om het daar zo aantrekkelijk te maken maar voor wat? In de mail stond dan ook: Wij hebben bij ons in de boerderij 32 Boerenzwaluwnesten en willen deze ook graag behouden, maar liever op een andere plek. Kunnen/willen jullie ons hiermee helpen?

Dan gaan bij mij de bellen rinkelen van: Wat wordt hier nu eigenlijk mee bedoeld? Gelijk er naar toe gereden, dat geeft altijd een beter beeld dan steeds heen en weer mailen. Bij aankomst vlogen de Boerenzwaluwen die binnen hun jongen aan het voeren waren je letterlijk om de oren. Op een draadje balanceerde een nest met jongen, op een schijnwerper en noem maar op: op de gekste plekken hadden ze een nest gemaakt. Inge gaf aan dat ze het geweldig vond dat deze vogels hier de insecten wegingen. Maar ze lieten nogal wat vallen en als je dan in de camping-winkel tafels met allerlei producten hebt staan is dat niet aantrekkelijk.

Een marktkraam stond er al met aan de achterkant een camouflagenet; daar vlogen de zwaluwen dan netjes over en omheen. Een zeil spannen over de deel was niet zo mooi gaf Inge aan, dan zie je de unieke spanten van de boerderij niet meer en dat uitzicht wilden ze terecht behouden. Maar toen kwam de vraag: Is het mogelijk om een soort wand te maken waar ze dan kunnen broeden? Uitleg gegeven dat dat niet opgaat bij Boerenzwaluwen.

Om hun producten aan te bieden wordt nu gekozen om meerdere marktkramen in te richten zoals de eerste waardoor de Boerenzwaluwen gewoon hun ding kunnen blijven doen waarbij de overlast vermindert en bezoekers kunnen blijven genieten.

Ook willen ze een voedselbos aanleggen en bij elke standplaats een fruitboom en bessenstruiken plaatsen waar de gasten dan van kunnen plukken. Om het geheel nog aantrekkelijker te maken heb ik aangegeven om stroken met insectentrekkende planten uit te zaaien over de camping.

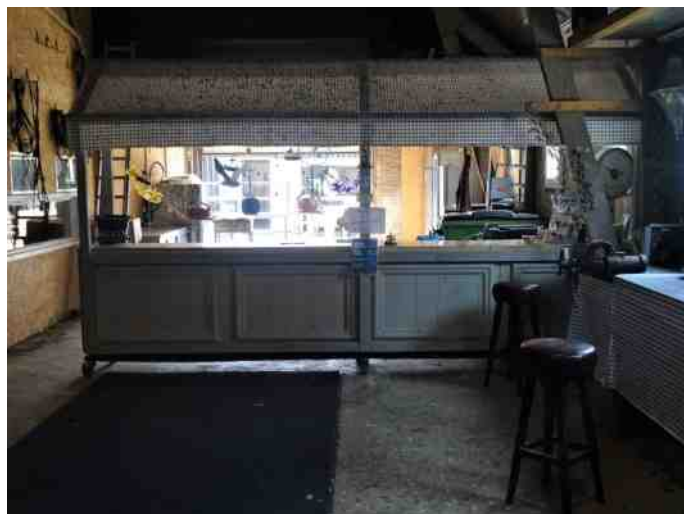
Al met al blijkt dat het zeer gemotiveerde mensen zijn die hun gasten ook een stuk educatieve beleving willen meegeven, zodat ze meer de natuur gaan waarderen.

De Camping in Medemblik
Foto: Douwe Greydanus

Nest Boerenzwaluw
Foto: Douwe Greydanus

De huidige kraam
Foto: Douwe Greydanus

Van de bestuurstafel

Namens het bestuur: *Geert Veldhuis*

Ook in de zomerperiode staat het besturen niet stil.

Op 28 juni mochten het bestuur en het team van het Egboetje het RSW en gasten (bestuurders van de 7 Westfriese gemeenten en van allerlei landschappelijke en groene organisaties) ontvangen in het Egboetswater met medewerking van de TV-boswachter Arjan Postma.

We hebben op 13 juli j.l. officieel afscheid genomen met een informele lunch van Frieda Bus als "multitasker" (scholenwerk, arrangementen en publieksactiviteiten) en van Riet Hartsuijker als notuliste van ALV's en BV's. Voor de overname van hun taken heeft het bestuur zich ingespannen met medewerking en advies van Anne Mara Sillevius Smitt, een organisatiedeskundige van het landelijk IVN. De verdeling van de taken is nu als volgt: Scholenwerk door Astrid Bijster en Elly Hoogendoorn, Arrangementen door Linda Smit, Publieksactiviteiten door Wil van Leijen, voorlopig ondersteund door Linda en de Notulen door Linda Smit in haar functie als secretaris van het bestuur.

Bij de inning van contributiegelden is er vertraging opgetreden, doordat het nog niet mogelijk is de door de ALV van 12 maart j.l. toegestane verhoging van de contributie in het landelijk IVN-aanmeldingssysteem te verwerken. Daarom kunnen de incasso-afschrijvingen voor 2019 van het oorspronkelijke contributiebedrag pas later in dit jaar verwacht worden.

Bijzonder onaangenaam verrast was het bestuur door vermissing van gereedschappen uit het magazijn in het SP mede omdat dit gereedschap in bruikleen is van Landschap Noord-Holland: 3 pistoolzagen, een beugelzaag, een hooivork, een hooihark en een grote tuinschaar.

Reduceren kosten van en verhogen inkomsten voor Alchemilla zijn een voortdurende bron van zorg, bij toename van kosten en teruglopen van inkomsten. Daarom is het bestuur op zoek naar een goedkopere manier van drukken of een goedkopere drukker, of de Alchemilla laten drukken samen met het Hoornblad van de KNNV. Ook het zoeken van meer adverteerders in de Alchemilla heeft de aandacht van het bestuur, maar werpt nog geen vruchten af, omdat er nog geen advertentiewerwer gevonden is.

Met het bestuur van Orion zoekt het bestuur naar mogelijkheden tot het reduceren van kosten van de nutsvoorzieningen en belastingen. Bij dit overleg komen ook de brandveiligheid en ontruimingsoefeningen ter sprake. Tot slot wil het bestuur nog eens via deze weg attentie vragen voor het inleveren vòòr 01-01-2020 bij secretaris Linda Smit van een kopie VOG voor al diegenen, die binnen het IVN met kwetsbare groepen werken of deze gidsen (kinderen, ouderen, gehandicapten).

Cursusnieuws

Astrid Bijster

Natuurcursus

Dit najaar organiseert het cursusteam wederom een Basis-natuurcursus. Voorheen heette dit Groencursus.

Het gaat om een cursus van 6 avonden over insecten, planten, bomen, vogels, paddenstoelen en het landschap en 4 excursies. Wederom zijn verschillende IVN-ers van onze afdeling bereid gevonden om als docent één van deze onderwerpen te verzorgen. Waarvoor nu al dank. De start van de natuurcursus is/was op 24 september. Er is veel belangstelling voor de Natuurcursus. In de volgende Alchemilla volgt een verslag.

Jeugd natuurcursus of te wel "Speurneuzen in de natuur". Voor het eerst bij onze IVN-afdeling en zelfs uniek in het land (!) wordt bij ons een cursus voor kinderen georganiseerd. Deze cursus wordt georganiseerd door speurjuffen en natuurgidsen Jolanda Schut en Ilse Obdam met een beetje ondersteuning van het cursusteam. Op 5 zondagochtenden gaat een groep kinderen in de leeftijd van 7 tot 10 aan de slag met een thema. Verschillende IVN-ers en met name ook nieuwe natuurgidsen van ons zijn gevraagd een thema te verzorgen. Mede dankzij de prachtige poster die een moeder van de klas van Jolanda had gemaakt was de jeugdcursus vòòr de zomer al volgeboekt.

Het team voor de publieksactiviteiten stelt zich voor.

Linda Smit

Frieda Bus heeft de planning van de publieksactiviteiten overgedragen aan Willy van Leijen en Linda Smit. Linda heeft de natuurgidsenopleiding in 2019 afgerond en is sinds oktober 2019 secretaris van onze afdeling. Willy is voor U nog onbekend. Ze heeft gereageerd op de vacature van coördinator Publieksactiviteiten die op onze IVN website stond. Willy stelt zich even voor: "Ik ben Willy van Leijen en woon samen met Bram Groot in Bovenkarspel. Na 24 jaar in de gezondheidszorg te hebben gewerkt ben ik daarmee gestopt. Nu wil ik me op een andere manier inzetten voor onze omgeving. De betrokkenheid met de natuur heb ik al heel lang. Eigenlijk zijn we van de natuur afhankelijk: zij verschaft ons de zuurstof het water en voedsel om te leven. Dit leven begint bij het allerkleinste organisme tot een dier of plant die we kunnen eten. Ik ben lid van "Groei en bloei" en ga in het najaar de IVN-Natuurcursus volgen. Omdat ik nog weinig mensen van het IVN ken zullen Linda Smit en ik dit onderdeel van het IVN samen behartigen." We merken dat er veel bij komt kijken om elk kwartaal weer leuke en gevarieerde activiteiten te plannen. Gelukkig heeft Frieda het 4e kwartaal al ingevuld en voor het jaar 2020 al een aantal bijzonderheden op een rij gezet. Komende periode zullen we vast veel gidsen en gastvrouwen/heren persoonlijk spreken omdat we aan de gang gaan met de planning 2020. Hebben jullie tips? Die zijn altijd welkom!

Groet Willy van Leijen en Linda Smit.

WFO

.....
mr. Hans van der Horst
mr. Anna Bakker
mr. Kees van Duin

Net iets meer notaris

Burgemeester Schrijnderlaan 2 . 1613 JW . Grootebroek
Zuiderkerkplein 9 . 1601 HK . Enkhuizen
T (0228) 51 24 44 . F (0228) 51 52 03
info@wfonotarissen.nl . www.wfonotarissen.nl

Indien onbestelbaar retour: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

